

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Contemplatio viæ in Angelis non habet veram rationem beatitudinis,
tametsi beatitudinis aßimiletur. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

CAPVT II.

*Contemplatio via in Angelis non habet veram rationem
beatitudinis, tamen si beatitudinis
assimilatur.*

SI veram & propriam rationem beatitudinis at-
tentè consideremus, facile constabit, nullam
esse operationem naturalem in via, quæ rationa-
lem creaturam verè & propriè beatè possit; sed ve-
stigiū quoddam, & imaginem quandam beati-
tudinis, quā in latiori quadam oratione beati-
tudinem vocare possumus: hoc enim arbitror discrimen
versari inter creaturam rationalem & irra-
tionalem, quod irrationalis; si beata esse possit,
aut veram felicitatem habere, solo dono suæ crea-
tionis eam posse adipisci: aut quia hoc ipso, quod
creatur, perfecta & felix crearetur; aut quia, si
cuius perfectio operatione adquirenda esset, solo
influxu & concursu Dei debito ex dono suæ crea-
tionis, ne virtute naturali ipsius vis aliqua inferretur,
eam consequi posset, nisi extrinseco aliquo
contrario impediretur: quocirca, si creatura irra-
tionalis capax esset gratiæ, & beneficij à Deo col-
lati, aut doni; solum esset capax doni, aut gratiæ
creationis, eo quod creatura irrationalis suapte
natura ad vnam partem, & ad vnum modum ope-
rationis determinata sit; ac proinde ex dono suæ
creationis postulare influxum Deo, quo indige-
ret ad suam perfectionem consequendam, & so-
lum nouo dono indigeret, & noua gratia ad re-
mouenda cōtraria, quibus à sua beatitudine con-
sequenda impediretur: at vero creatura rationalis
cum ex dono creationis non sit ad vnum modum
operandi determinata, sed in varia moueri possit
per varias cogitationes, ad quas natura sua de-
terminata non est, indiget noua Dei gratia, &
protectione præter donum creationis, vt latius
1.2. quæst. 109. art. 2. ostendimus: ideoque ex se
indifferens est, vt & in summam miseriam pec-
cati: & in felicitatem, & beatitudinem suam per-
ueniat. Cum igitur, saluo dono & gratia crea-
tionis, ipsa collata, labi possit in peccatum mortale,
quod summa miseria creaturæ rationalis est, &
cum summa miseria beatitudo aut felicitas vera
constare non possit: efficitur nullam esse veram
felicitatem, & beatitudinem Angelo naturalem,
quæ ex solo dono creationis ipsi conueniat, &
quam ipse amittere non possit. Quare licet na-
tura sua habere possit noticiam & considerationem
Dei, & quamuis concedamus, illam necessa-
rio Angelo conuenire, vt ab ea cessare nequeat,
vt aliquibus placet, nihilominus quia hæc cum
summa miseria peccati esse potest, vt probauimus,
vera beatitudo dici non debet. Porro autem,
vtrum Angelus possit sine noua gratia, præ-
ter donum creationis, diligere Deum amore ami-
citæ naturali, & an ad hoc noua gratia semper
moueat, ex his quæ dicemus 1.2. quæst. 109. art. 3.
aperte constabit. Cæterum quamuis sine noua
gratia posset diligere Deum eo modo; si tamen
cum ea dilectione posset esse peccatum nulla ra-
tione dicere deberemus per eam compleri beati-
tudinem Angeli naturalem; quia, vt dixi, summa
miseria, qualis est peccati, cum vera felicitate
pugnat.

At obijciat quis in hunc modum; etiam si Dei
contemplatio, qualem Angelus in via naturaliter
habere potest, & dilectio naturalis, qua potest

Vazquez in 1. partem Tom. II.

Deum diligere vt amicum, non expellat suapte
natura omnem miseriam & malum, nihilominus
vera beatitudo nuncupari potest, quia posse pel-
lere omnem miseriam, olum videtur de ratione
perfectissimæ beatitudinis, qualis est alterius vi-
te, non tamen de ratione beatitudinis simpliciter,
qualis etiam in hac vita haberi potest: nam, & *Augu-
stus lib. 11. de Ciuitate Dei cap. 11.* docet, non esse ita
strictè usurpandum nomen beatitudinis, vt tan-
tum perfectissimam felicitatem alterius vitæ signi-
ficet, quæ maior esse non possit. Respondeo, pos-
se quidem duci beatitudinem creaturæ rationalis
felicitatem aliquam huius vitæ, etiam si summa
non sit: sic enim & Augustus beatos appellat & pri-
mum parentem in sui creatione, & multos alios
homines in hac vita: eos tamen solum beatos iure
optimo vocat cap. 12. qui rectè viuunt se-
cundum rationem: nam cum in hac vita beatitudo il-
la perfecta, ad quam tendimus, haberi non pos-
sit: & eatenus in hac vita beati vocari debeamus,
quatenus ad illam perfectam tendimus: atque
rectæ vitæ, & bonis moribus solum conueniat
ratio meriti & vitæ, quæ itur ad illam supremam
felicitatem: iure optimo Augustus, solum beatum
in hac vita appellauit eum, qui secundum rectam
rationem & virtutem viuit; quæ etiam ratione
1.2. quæst. 3. artic. 4. probabimus, beatitudinem
huius vitæ in hominibus, si aliqua in hac vita no-
men beatitudinis meretur, in caritate & bonis
operibus, in quibus meritum consistit, potius
positum esse, quàm in contemplatione solius in-
tellectus.

Quod vero Thomistæ superiori capite allegati
dicebant, Angelorum beatitudinem naturalem
esse in cognitione veri Dei, coniuncta dilectione
naturali, quia diligunt Deum amore amicitæ,
mihi nulla ratione probatur. Primum quia et-
iam si distingueremus duplicem amorem ami-
citæ erga Deum, de quo infra 1.2. quæst. 109.
art. 3. differemus; tamen concedere non debere-
mus, vllum posse haberi Angelo sine noua gra-
tia Dei præter donum creationis, vt ibidem
etiam probabimus. Deinde amorem Dei natura-
lem rectum esse, & nunquam amitti posse, vril-
li Thomistæ arbitrantur, omnino falsum est, &
contra Sanctum Thomam: quamuis enim amor
ille rectus esset, & bonus; tamen dici non de-
beret manere in dæmonibus, cum illi odio prose-
quantur Deum, & vt ait *S. Thom. quæst. 64. artic. 2. S. Thom.*
ad 5. in omni sua operatione semper peccent.
Porro in Angelis viatoribus non fuisse noticiam
quidditatiā & propriam Dei, in qua esset eo-
rum beatitudo, monstrauimus supra disput. 206.
cap. 2.

Cæterum quamuis nullus actus cognitionis
Dei in via dicendus sit beatitudo vitæ, quasi in eo,
vt in præcipua operatione, beatitudo nostra po-
sita sit; tamen actus intellectus assimilatur beati-
tudini patriæ magis, quàm actus voluntatis, qui
est in via; sed actus voluntatis in via magis conue-
nit ratio beatitudinis vitæ, quia propius accedit
ad veram beatitudinem alterius vitæ: & in hunc
sensum interpretari possumus opinionem eorū,
qui docent beatitudinem vitæ in actu intellectus
consistere. Verum quia omne nostrum meritum,
in quo est beatitudo huius vitæ, initium sumit ex
cognitione, ipsa quoque cognitio nomen beati-
tudinis meretur: sicut etiam dicitur ipsa fides

Ggg

gratia

Ioan. 17.

gratia iustificationis, vt notauimus supra disput. 88. cap. 1. Quia ab ipsa iusticia sumit initium. Hac de causa dicitur Ioan. 17. *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te Deum verum, &c.* Quod de cognitione per fidem intelligendum est. ostendimus 1. 2. q. 3. art. 3.

CAPVT III.

Malos Angelos non fuisse in beatitudine patrie creatos.

8.

Indubitatum apud Scholasticos est, malos Angelos non solum non fuisse in beatitudine patrie creatos, sed etiam nec per modum transeuntis Deum vidisse. Data opera diffinxi inter beatitudinem & visionem Dei, cum dixi, angelos nec fuisse beatos, nec Deum vidisse; quia non quicumque visio clara Dei est beatitudo patrie, sed ea tantum, quæ est perpetua: nam de ratione beatitudinis esse perpetuitatem, probandum est 1. 2. q. 5. art. 4. præterea cum loquimur in hoc capite, & sequenti de beatitudine, sermo est de beatitudine patrie, quam dicunt Theologi esse in clara Dei visione, aut in fruitione Dei clare visi. Nam si de beatitudine via loquamur: idem est, Angelos malos fuisse, aut non fuisse beatos, atque fuisse, aut non fuisse iustos, de quo disserendum nobis est disp. seq.

Rationibus firmatur hæc veritas.

His suppositis, primum probandum est, Angelos malos non fuisse creatos in vera beatitudine. Hoc autem primum colligitur ex eo, quod in infra dicemus, Angeli mali nunquam Deum clare viderunt: ergo nunquam fuerunt beati: namque vera beatitudo alterius sine visione clara Dei constare nequit. Secundò, quia licet Angeli mali antequam peccarent, Deum vidissent, non fuissent beati: cum de ratione beatitudinis sit perpetuitas, vt loco citato ostendimus, & angeli mali peccauerint: sic etiam visionem claram Dei paulo post per peccatum amisissent, ac proinde beati antea non fuissent. Tertio arguit August. lib. 11. de Ciuitate Dei, cap. 11. vt probet, demones non fuisse vnquam beatos, hac ratione: quia vel in eo statu, quo creati sunt: præscij fuerunt sui casus. & ita timor, & anxietas sui casus eos beatos esse non sinebat, vel nesciebant se casuros esse: & sic etiam beati esse non poterant, quia error tollebat veram rationem beatitudinis suæ: putat enim August. contra veram rationem beatitudinis esse ignorantiam illam sui casus, siue illa esset puræ negationis, vt vocant, siue præuæ dispositionis, hoc est, cum errore coniuncta quod angelus existimaret se nunquam casurum: neque enim leuis esset miseria, quæ cum ratione veræ beatitudinis pugnaret, aut in vtramque partem incertis rationibus ob ignorantiam fluctuare, aut errore aliquo circa statum suæ beatitudinis decipi: quæ omnia ap. pugnent cum ratione veræ beatitudinis, ostendimus 1. 2. quæst. 5. art. illo 4.

Angelos malos, nec breui tempore vidisse Deum clare.

Deinde Angelos damnatos nunquam vidisse Deum clare, neque per breue tempus non minus facile probari potest; constat enim eos post peccatum in infernum lapsos amplius Deum non vidisse; vel ergo à visione cessarunt propter peccatum, aut sola Dei voluntate, qui postquam seipsam ipsis clare ostendit, postea sola sua voluntate occultauit, neutrum dici potest, non prius: quia

vt ostendimus 1. 2. quæst. 4. art. 4. videntes Deum nulla ratione peccare possunt, ac proinde quæ peccatum visionem amittere. Nec postea dici potest; quia sine vilo fundamento diceretur, Deum paruo, aut nullo tempore Angelis seipsum clare ostendisse, & deinde abique vilo demerito se illis occultasse.

Verum contra ea, quæ diximus, videtur esse August. multis in locis, in quibus docet, angelos, bonos, & malos in beatitudine simul fuisse creatos. Sic videtur docuisse, *Antiquitates* dogmatibus, apud August. cap. 28. vbi ita scribit: *Tales creati sunt Angeli, vt si vellet, in beatitudine sua persisterent, si autem vellet, etiam lapsi peccarent: vnde & Satan cum sequentibus se legionibus caecis, & pollutis, vero lapsum docet bonos continuos fuisse, vt peccare non possent, & ipse Angelus de Genesi ad hieram 4. cap. 14. vsque ad 26. versus questionem hanc dubitat maxime, vtrum mali Angeli aliquando fuerint in cætu bonorum iusti, & pariter beati, an non, & tandem cap. 26. concludit Angelum ab initio peccasse, & ita nunquam beatum fuisse, sed ab ea beatitudine, quam nondum habuit, sed habuisset, excidisse, aut alios esse Angelos inferioris ordinis in hoc mundo creatos, inter quos demon vixerit in statu quodam beatitudinis absque præscientia sui casus, et quibus duobus hoc posterius inquit non esse affirmandum, vt enim docuit illo lib. cap. 2. duobus genera Angelorum asserenda non sunt, quorum inferius in hoc mundo fuerit creatum. Illud autem prius mirum est (inquit August.) si dici potest; illico autem subiungit: *Aut certe ratio requirenda, quemadmodum omnes sancti angeli, si non illos aliquando pariter beatus cum suis angelis diabolus vixit, nondum habuerint ipsi certam præscientiam perpetuæ felicitatis suæ, sed eam post casum eius acceperint, aut per meritum ante suum peccatum diabolus cum suis angelis vixit, Angelus discretus fuerit, vt ipse sui casus sciret, & ignarus, illi autem certi permanentis suæ: hæc August., qui scilicet in ea videtur fuisse sententia, vt, si non dicatur, Angelum malum ab initio peccasse, quod non videtur dicendum, fuerit ab initio locius beatitudinis cum angelis bonis, siue ipse fuerit ignarus sui casus, illi autem certi fuerint suæ perpetuæ felicitatis, siue omnes pariter ignari eius, quod in ipsis futurum erat, antequam demon peccaret, ex quo sequi videtur, omnes Angelos, etiam malos, prius Deum clare vidisse. Et lib. 11. de Ciuitate Dei, cap. 13. de malis angelis docet, habuisse aliquam beatitudinem, quamuis sine præscientia perpetuitatis, si aliquando, nempe in initio fuerint sine peccato, quod certissimum esse ostendimus disput. 23. 6. cap. 1. aut saltem omnes Angelos fuisse in beatitudine æque ignaros perseverantiae aut lapsus futuri, donec mali peccauerunt, & lib. de corrept. & gratia cap. 10. de malis Angelis sic loquitur: *Resurgentes tamen cum (scilicet Dei) bonitatem, qua beati fuerunt non præuenerunt eas evadere iudicium.***

Respondeo quamvis Augustinus in locis allatis, præterquam in libro de corrept. & gratia, dubius manserit, vtrum Angeli mali in primo instanti peccauerint, & nunquam fuerint beati, aut si vnquam beati fuerint, nunquam tamen fuerint præscij sui casus: angeli vero boni præscij fuerint suæ perseverantiae, aut potius omnes resurgentes tamen cum (scilicet Dei) bonitatem, qua beati fuerunt non præuenerunt eas evadere iudicium.